

בס"ד עלון מס' 756 3.7.2026 –
יח' בתמוז תשפ"ו

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פרשת פינחס

כניסת שבת: 19:30
צאת שבת: 20:34
רבנו תם: 21:04

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב)

סיפר איזה יהודי אחד: רציתי להרחיב את הבית, המשפחה גדלה. הלכתי, קיבלתי אישורים, הכל היה בסדר. אני בא להרחיב את הבית – אבל השכן שממול התנגד, התנגדות חריפה ביותר! אותו שכן הפך את העולם, למי לא התקשר, מה לא הוא עשה כדי שאני לא אבנה. אני שכרתי עורך דין, גם הוא שכר עורך דין. כל אחד שילם כספים על גבי כספים. מה אני אגיד לך? בסוף כל הכספים הגיעו קרוב ל 140,000 – שקל על עורכי הדין שלי ושלו. איזה מריבות... אל תשאל איזה מריבות היו.

עברה תקופה, אולי קרוב לשש שנים אנחנו רבים. אחד המתפללים לקח איזה יוזמה- של אהרון הכהן. קנה חתיכת קלקר, שם בקבוק של יין, 20 שקלים – הוא אמר לא יותר מזה – פלוס חבילת שוקולד, 6 שקלים. ושם בצלופן, וכתב: 'לכבוד המשפחה הזאת והזאת... אני ממש מצטער על מה שגרמתי לך, על כל המחלוקות, על כל המריבות שלא בנית. אני ממש מצטער על הכל, צער גדול מאוד על מה שקרה. אני רוצה שתחזור ותבנה, תבנה!

באמת אתה יכול לחזור לבנות, אני אשמח מאוד. לשני גם כתב לו מכתב. הביא לו את המגש, הביא את המגש עם הכל, כתב לו בפנים פתק: 'אני ממש מצטער על כל העוגמת נפש שרבנו, קללנו אחד את השני בשביל חתיכת מרפסת. תראה מה עשינו, איך הסתכסכנו! לא היה שווה כל הדבר הזה, אני ממש מצטער.

למחרת שני היהודים נפגשו בבית הכנסת, מתחבקים מתנשקים, כשאף אחד לא מודע למה שהיה בכלל. אף אחד לא היה מודע, וכך ברוך השם ההוא בנה, ההוא הסתדר- הכל היה בסדר.

עברה תקופה, ובעל המעשה כתב שלט, וכך הוא כתב בו: אני רוצה לספר לכם מה שהיה. ראיתם את השכנים על מה רבו? שש שנים אנשים רבים, משפחות מסתכסכות, מה לא עשו, כמה כספים הוציאו, כשאין להם! הוציאו כספים בשביל לקחת עורך דין. כל זה בסוף השלימו, על מה השלימו? 60 שקלים – 30 שקלים אצל הבן אדם הזה, 30 שקלים אצל הבן אדם הזה – והכל היה בסדר. לפעמים אלוקים רוצה מאיתנו: אל תהיה יותר מדי 'צדיק', יותר מדי 'חשוב'... תהיה חכם!

לפעמים ב 30 – שקלים אתה חוסך לעצמך המון כספים, רק תאיר פנים לשני. ודווקא בתוך הזמנים הללו, שבית המקדש חרב לנו, בגלל הדברים האלו, כמה אנחנו צריכים להבין שאלוקים מדבר איתנו פה – 'זה מה שאני רוצה!'. אלוקים לא רוצה מאיתנו הרבה. רוצה מאיתנו שבאמת נשמור את הכבוד אחד לשני. ('דרשתי קרבתך' גיליון 101)

הנני נתן לו את בריתי שלום (כה,יב)

סיפר הרב אליהו מן שליט"א – הוא המשמש של רב' חיים קנייבסקי. היה יום אחד עת רצון, ישבתי עם רב' חיים קנייבסקי וגם הרבנית ישבה שם בשולחן, והיה עת רצון ואמרתי לרב' חיים קנייבסקי: אני רוצה לספר לך סיפור. רב' חיים קנייבסקי אמר: נו... תספר.

הוא סיפר: הגיעו לפה לבית של הרב שני מנהלי תלמוד תורה, הם ביחד מנהלים איזה תלמוד תורה. הם נכנסו לקשיים כספיים מאוד מאוד גדולים של החזקת התלמוד תורה. הם נסעו לקנדה, הגיעו למונטריאול, הם פגשו שם עשיר אחד גדול, העשיר אמר להם: אני נותן לכם עכשיו סכום של כסף, זה כמקדמה. ויש לי סכום של כסף פי 10 מזה, שאני אביא לכם, אבל בתנאי אחד...

אני כבר נשוי שבע שנים. אין לי ילדים. וגם אני יודע למה אין לי ילדים. וכך העשיר סיפר: אני למדתי בישיבה קטנה בארץ ישראל, הייתי בחור שיעור ג'. ואתה יודע, שתינו יין והשתכרנו, והרגשנו שהעולם שייך לנו. ואני באמצע החגיגות תפסתי את אחד הבחורים – שהיה יתום מאבא – וסיפרתי עליו בדיחות וכל החברה התגלגלו מצחוק, הייתי גם שתוי והלשון שלי הייתה חריפה, ובאמת זה היה משהו. ואתה יודע הבחור הזה בכה: "שחרר אותי...", בכה מאוד. ואני ככל שהוא בכה עוד יותר צחקתי עליו, וכל החברה מה זה התגלגלו מצחוק! היה משהו...

אם אני יודע שאין לי ילדים זה בגלל הבן אדם הזה. אני נותן לכם סכום של כסף- תלכו אליו, תתנו לו את הכסף, אולי הוא יתפייס למחול לי. לקחנו את הכסף, ידענו שמחכה לנו תרומה פי 10 ממה שהוא נותן לנו. הגענו לבן אדם – איך שהזכרנו רק את השם של הבן אדם, הוא אמר: תצאו מהבית שלי! אני לא רוצה לשמוע את השם של הרשע הזה, לא רוצה לשמוע!

מה לא ניסינו לדבר איתו? ניסינו לדבר איתו... "תשמע, מאז עבר למעלה מ-10 שנים, 12 שנים עברו... תמחל לו", "תשמעו! לא רוצה לשמוע, לא רוצה למחול לו."! ניסינו פה, ניסינו שם... אני מנסה, החבר שלי מנסה איך לשכנע אותו – שום דבר לא עזר. התייאשנו, באנו לצאת.

חבר שלי אומר לו: "אתה יודע, אני רק רוצה להגיד לך משהו. אתה תגיע למעלה בשמיים ויגידו לך שיש איזה יהודי אחד בעולם שבגללך אין לו ילדים. בגלל שלא מחלת לו. בגלל שלא מחלת לו, בגללך אין לו ילדים". הוא שמע את זה, והוא התחיל להתרכך, אמרנו לו: גם הביא לך כסף, תמחל לו. היהודי לקח את הכסף ואמר: אני מוחל לו בלב שלם. שנה לאחר מכן טסנו בחזרה לקנדה. כשהגענו לקנדה, שמענו בבית קול בכי של תינוק. הוא אמר שלפני שלושה שבועות נולדה לו בת.

את הסיפור הזה, מספר הרב אליהו מן, סיפרתי לרב' חיים קנייבסקי, ואני רואה את רב' חיים קנייבסקי בוכה. ופתאום הרבנית אומרת לי: גם אצלנו זה קרה בבית. הרבנית סיפרה: "הבת שלי למדה בוולף. יום אחד הגיעה לכיתה מורה מחליפה, וזאת פעם ראשונה שהיא שם. בזמן ארוחת בוקר, הבת שלי הוציאה איזה פרוסה לאכול, ואז היא אומרת לחברה שלה: אני לא יכולה לברך פה עכשיו, בגלל שלא החליפו את הפח זבל יש ריח רע בכיתה. המורה מה שמעה? יש בכיתה ריח רע. מה המורה הבינה? שזה ממנה! כן, כי הרי היא חדשה פה, היום הגיעה המורה הזאת, ויש ריח רע בכיתה, מה זה אומר? שזה היא!

במקום היא אמרה לבת: תצאי החוצה! תצאי, אל תישארי פה! היא ניסתה להסביר לה... לא רוצה לשמוע אותך! אני לא רוצה לשמוע אותך אפילו! קיצור – המורה אמרה שהיא לא מוכנה שתחזור עד שיהיה מכתב התנצלות פלוס מכתב מההורים ומהמנהלת. הבת שלי הגיעה הביתה, בכתה מאוד מאוד. ונשארה בבית כמעט שבוע. אחרי שבוע כתבנו מכתב התנצלות, על כל מה שהיה, והבת חזרה לסמינר. עברו מאז 15 שנים. הבת שלי התחתנה, יש לה כבר כמה ילדים. באחד הערבים היא מקבלת טלפון. ממי היא מקבלת טלפון? מהמורה הזאת! היא אמרה לה: לפני הרבה שנים פגעתי בך ואני ממש מצטערת על מה שעשיתי, כי אני כבר למעלה מ-20 שנה בשידוכים ולא הולך לי. כבר עברתי את גיל 40 ולא הולך לי בשידוכים. אני מבקשת שתמחלי לי. הבת שלי מיד אמרה: בטח! מחילה גמורה! באותו רגע מחלתי לך! מספרת הרבנית לרב אליהו מן: "תדע לך, באותו שבוע היא התארכה המורה הזאת! זה היה נס כזה שכל אחד ראה בעיניים שלו, איך שפגיעה של בן אדם חמור מאוד, וכשבן אדם מוחל איזה עוצמה יש למחילה. (דרשתי קרבתי' גיליון 101)

פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הֵכִיחוּ אֶת חֲמֹתֵי מֹעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵם אֶת קִנְיָאֵתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵתִי (כה,יא)

רש"י בתחילת הפרשה עומד על כך שהתורה יחסה את פנחס לאהרן הכהן, מכיון שהשבטים היו מבזים אותו וטוענים שהוא הרג את זמרי בגלל שאמו הייתה מבנות יתרו, ואמרו שכנראה הוא ירש את הגנים שלו מהגוים וכתוצאה מכך עשה את המעשה, ונרחיב את הדברים: בשביל לעשות מעשה כמו שעשה פנחס- לקנאות את קנאת ה' ברמה כזו, להרוג נשיא שבט בישראל ללא עדים והתראה, צריכה להיות הכונה לשם שמים לחלוטין ללא שום נגיעה אישית ושיקולים זרים, לכן כתוב (משנה סנהדרין ט,ו): 'הבועל ארמית קנאים פוגעים בו' - דווקא אדם שיש לו קנאת ה' טהורה. השבטים רצו לטעון שפנחס שעשה זאת, הוא לא עשה זאת לחלוטין לשם שמים, כי לעשות מעשה שכזה נקי לחלוטין, אינו ענין פשוט כלל.

הייתה לשבטים עוד טענה, פנחס הרג את זמרי שהיה נשיא בית אב לשמעוני, שמעון שהיה בנו של יעקב אבינו, כתוב בתורה שהוא ולוי אחיו, לקחו חרב והרגו את אנשי שכם בעקבות מעשה הזימה שעשו באחותם דינה. כמו שכתוב (בראשית לד כה): "וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֹעוֹן וְלֵוִי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֶרְבוֹ וַיָּבֹאוּ עַל הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר". וכי אנחנו לא יודעים שהם היו אֶחָי דִּינָה שהתורה מציינת לנו זאת? אלא רש"י מפרש: 'לפי שמסרו עצמן עליה נקראו אחיה'.

והגמ' (ב"ק נה) כותבת שאם אדם מוסר נפש על מצוה מסוימת, זרעו אחריו לא יכשל באותו הדבר שהוא מסר נפשו על כך. לעומת זאת מצינו שיעקב אבינו רצה לברך את שמעון ולוי, הוא חש במשהו שלא כשורה, ואומר להם: "בְּסֻדָּם אֶל תָּבֹא נַפְשֵׁי בְּקֶהְלָם אֶל תַּחַד כְּבָדִּי כִּי בְּאֶפְסֵם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר" (בראשית מט,ו). לפני שיעקב אבינו מברך אותם הוא בודק ברוח הקודש בצאצאים שלהם עד סוף כל הדורות האם הם יכשלו בדבר הזה, ואכן נמצא שמבני שמעון נכשל זמרי ומבני לוי נכשל קרח שהיה אבי אבות בעלי המחלוקת, לכן מוכח שהם לא עשו זאת מאה אחוז לשם שמים, ומובן מהו 'בְּאֶפְסֵם הָרְגוּ אִישׁ' - היה במעשיהם נגיעה של כעס.

וישאל השואל- וכי אנחנו עושים הכל לשם שמים? אלא יש דברים שגם אם לא עושים אותם לשם שמים אין בהם נזק חמור וגדול כל כך, אבל ברגע שעושים מעשה כזה גדול- כמו לקחת חרב ולקנאות את קנאת ה', בלי סנהדרין ובית דין שיתנו הוראה לכך- אין רשות לעשות זאת, אלא רק אם זה נקי לחלוטין לשם שמים. לכן באו ענו השבים: "אִם בְּאַרְצֵים נִפְלָה שְׁלֵהֶבֶת - מֶה יַעֲשׂוּ אֲזוּבֵי קִיר?" - מעשה שהשבטים הקדושים לא הצליחו לכוון מאה אחוז לשם שמים, יבוא פנחס ויאמר שהוא עשה זאת לשם שמים! לכן ה' יתברך היה צריך להעיד עליו, 'בֶּן אֶהֱרֹן הֵכִיחוּ' - שהיה אוהב שלום ורודף שלום.

הוא עשה מעשה קנאה שהיה לחלוטין לשם שמים, 'וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵתִי' - בזכות הקנאה שלו הומתקו כל הדינים בשורשם, וביטלו את כל הגזרות הקשות מעם ישראל, 'לִכֵּן אֶמְרָה הַנִּי יִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלֹמֹם' - הוא יקבל את השלום, 'וְהָיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - מובטח לו שזרעו אחריו לא יכשלו בדבר שהורא עשה, וזאת עדות לכך שהוא עשה את מעשיו מאה אחוז לשם שמים.

בְּנֵי גֹד לְמִשְׁפַּחְתָּם לְצַפּוֹן מִשְׁפַּחַת הַצַּפּוֹנִי לַחֲגִי מִשְׁפַּחַת הַחֲגִי לְשׁוֹנֵי מִשְׁפַּחַת הַשׁוֹנִי (כו,טו)
בדרך הרמוז עפ"י הגמ' (שבת קד) שכותבת: שהרגל של האות ג' רצה לכיון האות ד' לרמוז על כך שדרכו של אדם גומל חסדים לרוץ אחר דלים. וזהו מה שכתוב 'בְּנֵי גֹד לְמִשְׁפַּחְתָּם' שאדם יגמול דלים ויעשה חסד וצדקה בראשונה עם המשפחה שלו. מאוד חשוב שאדם לא יעשה חסד רק בחוץ ואילו את המשפחה שלו יזניח. מעשה היה בבני ברק באישה בעלת חסד וצדקה גדולה מאוד, שכל דבר שבקדושה הייתה מתנדבת ראשונה, והגיע הדבר לאחד המחנכים בעיר שמרוב החסד שהיא עושה, היא שכחה את הילדים שלה, והם מאוד מוזנחים עד כדי כך שלא אכלו אוכל מבושל זמן רב.
הוא פנה לרבי חיים קנייבסקי זצ"ל ושאל מה אפשר לעשות בנידון, רבי חיים ביקש ממנו שיגיד לה שתבוא אליו. ובכן שהיא הגיעה, אמר לה רבי חיים: 'שמעתי שאת בעלת חסד מאוד גדולה, ואני מכיר מקרה באישה עם שישה ילדים שאין להם מה לאכול בבית, והבגדים שלהם מאוד מלוכלכים, והיא חייבת עזרה בעבודות הבית', בשומעה את דברי הרב אמרה מיד: 'בוודאי כבוד הרב אני מיד יבוא, רק תתן לי את הכתובת', רבי חיים אמר לה את מקום הכתובת שאותה אישה גרה, והיא כבר הבינה את דברי הרב. עשיית חסד היא מעלה גדולה מאוד, אבל צריך קודם לדאוג למשפחה הקרובה, קודם תופסים את העיקר ולאחר מכן אפשר להתרחב. (עלון 'דברי קודש', גיליון 77, מאת הרב שקד בוהדנה שליט"א)

יומא (דף ל"ח) "אמר בן עזאי: בשמך יקראוך, ובמקומך יושבוך, ומשלך – יתנו לך! שאין אדם נוגע במוכן לחברו – אפי' כמלא נימא!"

ימי בין המיצרים... איתא בגמרא (סוטה ט, ב): "אבשלום מרד בשערו, לפיכך נתלה בשערו". כולם יודעים שאבשלום מרד באבא שלו, דוד המלך, אבל מה הקשר בין המרד לבין השערות? ידועים דברי חז"ל (נדה נב, ב): שכל שיערה ושערה בגוף האדם, יונקת את חיותה מגומה נפרדת מחברתה... והגמרא אומרת שאלמלא שתי שערות יונקות מגומה אחת, היו מחשיכות מאור עיניו של האדם... היה נעשה עיוור על המקום! זה מלמד לאנוש בינה שלא יסתכל מה המצב של החבר שלו...

כל אחד בבריאה יש לו שורש יניקה, ואף אחד לא לוקח לך משהו ממה שהיה מגיע לך, אף אחד לא יכול לחיות על חשבונך, ולא לתפוס לך אפילו מילימטר אחד מהשטח הפרטי שלך... בין אם זה מהכבוד שלך, מהממון שלך, מהרבנות שלך, מהפרנסה שלך, מהשידוכים שלך, או מהמעמד שלך... לכל אחד יש שורש מיוחד וצינור יניקה פרטי ואישי שממנו הוא מקבל שפע פרנסה, כבוד, שידוכים ועוד.

אומר 'הבן איש חי': אם אבשלום היה לומד מהשערות את מוסר ההשכל שהם מלמדות, הוא לא היה מורד באביו בכדי לקחת ממנו את המלוכה, משום שהוא היה מבין שאבא שלו לא יכול לקחת ממנו שום דבר, והוא לא יכול לקחת מאבא שלו שום דבר... אין מלכות נוגעת בחברתה, אפילו כמלא נימא!

אבל בגלל שהוא התגאה בשערו, הוא חלק על אביו וחשב שהוא כן יוכל להשתלט... ולכן הוא נתלה בשערו, ללמדו שאם היה מתבונן בשערות, הוא לא היה מורד נגד אביו.

אחת הטענות של קורח על משה רבנו היתה שהוא הפך את כל הלויים לקרחים משערותיהם לגמרי... קורח רצה לראות את הלויים עם שערות, כל השערות שוכבות אחת על השנייה, דוחפות אחת את השנייה ומסיגות את גבול חברתן... אבל משה רבנו עשה ללויים תגלחת... רק כשיש קרחת רואים שכל שיערה ושערה היא גדלה בגומה בפני עצמה, והיא לא נוגעת במוכן לחברתה...

אדם צריך ללמוד מוסר מהשערות – מה ששלי, אף אחד לא יוכל לקחת לי, ומה ששלו, הוא בוודאי לא לקח את זה ממני או על חשבוני! ידוע שלפי רבנו האר"י ז"ל אין להסתפר בשלושת השבועות של בין המיצרים... למה? כי השערות מלמדות אותנו שכל השנאה – היא שנאת חינם!

למה הוא שונא את החבר שלו? כי הוא לקח לו... הוא גנב לו... הוא השיג את גבולו... הוא חתר תחתיו... הלוז! תסתכל על השערות ותלמד... אף אחד לא לקח לך ולא עשה לך ולא חתר נגדך... תפסיק כבר לדמיין! כל השנאה היא חינם! פשוט להפנים שכל מה שעובר עלינו לטוב ולמוטב, זה בורא עולמים. ('אפריון שלמה' גיליון 526)

